

Invoering gedragscode natuursteen

Mét respect voor mens en milieu

Er zijn heel wat misstanden bij het winnen van natuursteen in buitenlandse groeves. Daar moet wat aan gebeuren. In november presenteerde de Werkgroep Duurzame Natuursteen een gedragscode voor natuursteenbedrijven.

Barre werkomstandigheden, kinderarbeid, blijvende schade aan het milieu, uitbuiting en corruptie. Wie zich verdiept in de situatie waarin in landen als China en India natuursteen wordt gewonnen, wordt daar niet gelukkig van. Om met het milieu te beginnen, onverantwoordelijk gebruik van de groeves maakt dat NGO's spreken van een 'environmental disaster'. Daarnaast is er het menselijk leed. Werknemers hebben bijna geen rechten, laat staan een arbeidscontract. Een meerderheid van hen heeft schulden bij de werkgever en werkt in 'schuldslavernij'. Stoflongen en tbc als gevolg van het onbeschermde werken in de groeves, zijn gratis inbegrepen bij het zware en vaak gevaarlijke werk. En alhoewel de situatie verbeterd lijkt in vergelijking met de jaren '80, komt het nog steeds voor dat kinderen tegen betaling van een paar *yuan* of *rupees* worden ingezet bij het winnen van natuursteen voor de westerse markt.

Positieve reacties

Een ellendig verhaal, ja, een verhaal dat we tot voor kort liever niet wilden horen. Ook steenhouwers en leveranciers die zich richten op de uitvaartbranche (grafstenen zorgen voor 50 procent van de Nederlandse omzet in natuursteen), staken tot voor kort liever hun kop in het zand. Een van de conclusies van een onderzoeksrapport uit 2006 van de Landelijke India Werkgroep (LIW) luidt 'dat duurzaamheid, in de zin van een product dat voor een goede prijs is gemaakt met respect voor mens en milieu, nauwelijks leeft in de grafmonumentensector'. Maar er gloort licht aan de horizon, want in hetzelfde jaar namen de LIW en Stichting Natuur en Milieu het initiatief tot de oprichting van een Werkgroep Duurzame Natuursteen met als doelstelling de dialoog met belanghebbenden in de natuursteensector aan te gaan over hoe gezamenlijk de genoemde misstanden aan te pakken. De brancheorganisatie de Algemene Nederlandse Bond van Natuursteenbedrijven (ABN) sloot zich, samen met een tiental andere organisaties

en bedrijven, bij de werkgroep aan, hetgeen onder meer leidde tot de ontwikkeling van een gedragscode.

Volgens directeur *Hein de Bruin* is de houding van zijn achterban aan het veranderen. "We doen ons best om het draagvlak te vergroten", geeft hij aan. "We zijn begonnen aan een rondje door het land om de code te introduceren bij de zes ABN-afdelingen en de reacties zijn heel positief." Opmerkelijk, gezien de conclusie van het eerder gehouden onderzoek van de LIW. Maar volgens De Bruin ziet men heus wel in dat er iets veranderen moet. "Niemand is voor kinderarbeid. Waar het op aan komt, is dat de branche nu een instrument in handen heeft en destijds nog niet."

Langzaam en duidelijk

Dat instrument moet echter nog wel worden verfijnd. Vorig jaar startte de werkgroep een pilot project met medewerking van het bedrijf RMP Grafmonumenten, om de code bij te schaven en op zijn uitvoerbaarheid te testen. "Maar er zal nog eendeloos aan geschaafd en over gesteggeld worden", verwacht programmamedewerker van de LIW *Pauline Overeem*. "Voor je er goed mee kunt werken ben je jaren verder. Je kunt bijvoorbeeld vastleggen dat bedrijven onverwachte inspectie moeten accepteren. Maar er is nog geen inspectie." De verificatie van de eisen en richtlijnen. Het kweken van meer bewustzijn bij de leveranciers en consument. Het nauwkeuriger in kaart brengen van de omstandigheden in de verschillende steengroeven... Er is nog wel wat te doen. Kunnen we nu metertijd ook een speciaal duurzaamheidskeurmerk, zoals men dat in Duitsland – onder de naam *Xertifix* – introduceerde, tegemoet zien? De Bruin voelt daar niets voor. "Sinds eind vorig jaar heeft de branche zijn eigen Keurmerk Natuursteen. Het is een beter plan om metertijd de regels van de code daarin te implementeren." Overeem is het met hem eens. "Op dit moment is er nog onvoldoende duurzaam geproduceerde steen. Wij zijn liever langzaam en duidelijk dan dat we overhaast met een apart maar nietszeggend keurmerk komen."

Kinderen aan het werk in een Indiase groeve waar steen wordt geproduceerd voor de westerse markt. (Foto: Benjamin Pütter / AGEH-Misereor)

'Steenhouwers en leveranciers staken tot voor kort liever hun kop in het zand'

